

КПСС-эй ОБКОМОЙ III ПЛЕНУМ

Төгсгөлдөр, августын 14-нэй үдэр Улаан-Үдэдэ КПСС-эй обкомой III пленум боложо үнгэрбэ.

Тус асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь В. Г. Бирюков элхдэл хэлэн байна. Элхдэл зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй Улааны горкомой нэгэдэх секретарь А. М. Беляков, КПСС-эй Гусинозерскан горкомой нэгэдэх секретарь А. С. Аржанович, «Бурятпромстройматериал» гэдэгдэлэй генеральна директор В. П. Бельх, республикын Министруудэй Советэй Түрүүлэгшын Умарш, Госпланай түрүүлэгш Д. Т. Раднаев, КПСС-эй Түхэнэй райкомой нэгэдэх секретарь Д. Таханов, «Главбурятстрой» гэр барилгын ийнхдэй хабсаргагшадай бригадир В. Г. Машевский, Онохой модоний комбинатай директор В. Е. Туугутов, облпрофсөвдэй түрүүлэгш Д. Чукаев, «Главбурятстрой» начальник С. М. Ононов, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй начальник В. В. Аржан, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Бурят ПМК-гэй начальник Ц. Ц. Дамиев, «Бурятдистристрой» тресты эрхилэгш А. Ф. Сайко, «Лажсангарктрансстрой» трестын 608-дахн СМП-Бригадир А. В. Бондарь, республикын техникээр мэргэжэл олгохо хуралсалай управлений наьхыг В. М. Горлов, «БАМтоннельстрой» гэжэ үйлээн управлений паркомой секретарь А. П. Мухомедов гэгшэд хабаадласа.

Пленум дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэх секретарь А. У. Модогоев дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ. Пленум зүбшэн хэлсэлхэн асуудалаараа зохиохо болоталан абаа.

Пленум эмхидхэлэй асуудалнууды шиндхээ. КПСС-эй обкомдо худалдаа наймаанай ба ажаргалай хэрэглэмжэ хангалгын таһагай шөнээр эмхидхэлэнтэй дашармудуулан, С. Н. Будлаев КПСС-эй обкомой хүнгэн ба элэх хоолой промшынотиний таһагы даагшаар баталагдаа. КПСС-обкомой худалдаа наймаанай ба ажаруулааг хэрэглэмжэ хангалгын таһагы даагшаар В. Ф. Маженов баталгалан байна.

КПСС-эй обкомой пленумэй хүдэлмэридэ Аласурь ба Забайкаллын районуудтай барилгын ХСР-эй министрэй орлогшо Е. С. Музыкантов баталдаса.

БҮРЯДАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИ БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетнай 1921 оной декабрийн 21-нээ гарана

№ 188 (15811)

1981 оной августын 15, суббото

Сэн 2 мүнгэн.

УБНЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫЕ УЛАМ ХУРДАДХАЯ!

раар сабшаһан ногоониинь уяндаа шигэшихэй хэбтэ хэни харгалдана. Сабшаха ехэни ногоониинь улан соо һууна. Тимэһээ хуурайтар хэбэртэй газарнууды бэлтхэ түбэрлэн сабшаһа. Мүнөө жэлдэ энэ хоном болотор хэбтэ шигэ нойто багатай байна. ногоон урданахида лашы хүрхэүдэй гөөр хураа. Тимэһээ лашы зориг түгэдэр комсомолшуд оройндол хэдхэн үдэрэй туршала наранай ядаг гэхые һамбааһалан. 100 гаран центнер үбнэ һүрлэгэ үрдийн байба. Энэ муу бэш гэдэ һангалдана.

Тадаа иматгал мориной, хүнэй гарай хүсөөр хэгдэнэ. Тэдэ имэ хүндэ хүшэр ажал Ойбойн эвеногойхиды айлангүй. Эдир наһанайгаа эршэ хүсэн соо лобһан, эсэхэ сүсэхыи мэдэжүй гэр бүл яагаад түмхэжүй хүрхэүдэй энэ бүгдэ дундаа шахуу спортменүүд юм. Зөвч, евои өөрөөр колхозой барилдашадтай тренер һэн тула хүрхэүдэй ажалтай сабшаһа барилдашадтай дунда эдиршүүд дунда СССР-эй түрү һуури ээлхын түлөө болотон мурсыөндө мүнөө жэл хабаадласа, шаһнай һуури ээлхын Валерий Сухеев бүхэсоонд эхэ ехэ мурсыөндөтэ хабаадажа, шаһнай

Ханхаев комиссар, Жаргал Манзаев политинформатор, Валерий Сухеев спортивна хэрэг эмхидхэх даабартай.

РЕПОРТАЖ

— Зай, хүбүүд, ингээд гараа даа! Төнгөрмөншынэ бүрхшэбэ, бороошые орожо магад. Үгөөдэртөө энэ нүхээ дүүргэхэ ёһотойди.— Гээд, Борис Николаевич үзэһэгэ хоол эдээд, тамхыа татажа һууһан хүбүүдтэ хандаба. Уданшөгүй трактор, машинануудай хүнхөөн Аршаантын голоор эдэлжэ, ажалай охин шөнээр бурьялшаба. Байхан сабшагдаад, хамар сорьһон анхилһан ногоо тэһэн машинанууд сенаж даража байһан хүнхэ түгэһэ бурьялшаба.

— Энэ жэлдэ манай колхоз табан зүүн тонно сенаж даража түсбэтэй гэгшэбди. Тэрэнэ 200 тонноор үдүүлэхэний Ондэ Борис Николаевич Найдаһанай бригада габшагай шангаар ажаллажа гараба гэһшэ. Ногооний ургаса муул даа. Нөгөндонийгоо хахадшые үбнэ бэлэдхэхэний бэрхэтэй. Сенаж даралгала дүүргэжэ, бүхы техникээ үбнэ хураалгана хаяхамнай, — гээд колхозой түдүүлэгш Геннадий Очирович Буянтуев мэдүүлэб.

УРМАШУУЛГА ХҮСЭ НЭМЭЭНЭ

дэ 270 тонно хэжэ, үгөөдэр дүүргэхэний.— гэжэ бригадир Б. Н. Найланов сабшалан дээгүүр ябаха зуураа хөөрэнэ.

Тус бригада 20 хүнөө бүридэһэн юм. Тэдэнь олонхын үнэнэй, дүй дүршэлтэй механизаторнууд ааб даа. Мүн мэргэжэлтэһэгэ оһонь һайл танжа байһан залуушуушые бии. Юрэдэй, энэ бригадала гараа һула табдад, минн ябаха хүн үгэ даа. Тэдээр ямаршые ногоотой газарһаа үдэр соо 40 тонно шэмээтэ гэгшэ нүхэнэ хэжэ гэгшэ даабарлаа заагагүй дүүргэжэ. Үнэн дээрээ, мүү арба-тарба ногоондо эвэһэни дүүргэхэ гэгшэ бэрхэтэй бшуу. Тээд, бригадын бүхы гэгшүүдэй эбтэй эгшээр, нэгэ хүн шөнэй шударгы шаһагаар ажаллаһан ашаар туйлагдана ха юм.

Тэрэһэлэн тус бригадын амжалтатайгаар хүдэлжэ хэрэгтэ энэ зохиогдон социалис мурсыөной гурим эхэтэ нүлөөлнэ. Мурсыөной дун үдэр бүри үлэһэндө согоологдожо, бутланд мэдэжэ болтогдоно. Жэшээхэдэ, бригадын үдэһэгэһэ лаабан 40 тонно дүүргэдэ байбальнэ. 50 түхэриг мүнхон шан баруулагдана. Харин 70 тонно бэлэдхэ һаань, 150 түхэриг үгтэхөөр хараалгаланхай юм. Байн ногоондо тэһэ бичгэлхид үдэртөө 70—80 тонно хүртээр бэлэдхэжэ байгаа.

Бэхэ механизатор Цыбанжап Минхитовэй өөрынгөө багхан «Т-25» трактороор нэгэ жэгэхээр ногоо унагаажа ябахыи харахата урмай даа. Энэ жэлдэ 10 класс дүүргэдэ, тракторай жооло баржа түрэл колхоздоо тухажа байһан Баар Раднаев тухай бригадир магтаалы үгтүүдые хэлэ һэн.

Колхозой правлени, партийна болон профсоюзай организацинууд үбнэһээдэй һаалдугээр ажаллаха эрхэ байдал зохиохо талаар нилээд эхэ хүдэлмэри аюулан байна. Бригада, эвено бүхэндэ мурсыөной гурим, түлбэр үнн хада ойлгуулагданхай. Тэвэниие материална, моральна талаар урмашуулаха хэрэг мун лэ бутланд мэдэжэ болонхой. Бидэ энэ үдэр ушөө нэгэ үбнэһээдэй эвенодо хүрэн, ажалтай танислаһан байнабди.

Комсомол - залуушуулай тус эвено залуу коммунист Геннадий Ватомунчев уларлана. Бурялдын гэгшүүдэй олонхын дээгүүр классай һурагшад болон залуушуу.

— Үбнэдэ ороһоор ганса гараараа амжалтаа байнабди. Шугы, тракторай абахагүй болдог, хонхо һунаа сабшаабди. Ингээд сенаж түгэжэ, техникын үгтэхэдэ бири хүстэй болохо бээбди. Юрэдэй, ногоооршые ногоо үдөөгүй, бутлыи сүгдүүлжэ абаха зонилто табиһанхай. Мүнөө 265 центнер үбнэ һүрлэгэ байһади. Хүбүд тухай хэлэхэ болон һаа, гансал һайн байхан үгүнүдө хэлэхэ байнабди. Оролдоло гэгшэ. Жэшээхэдэ, Слава Карпов, Юра Донюков гэгшэд эршүүдэһэгэ оло тухахай, — гээд Геннадий Ватомунчев залуушуулые магтаа һэн.

Ингажэл тус колхозой үбнэһэд ган гасуурта шажаа, ногооний мушые һаань, бүхы урһанан ногоогоо ногооборшые үлөөнгүй хурлажа, нийтлэгэ малые тэгшээр хангахын тула бүхы хүсэ шадалаара оролдохо байна.

М. САНДАНОВ. Загарайн район.

ДИР НАНАЙ ЭРШЭТЭЙДЭ

ХҮН-Хөбтөшөө ба дуурагшаа хушууран шөнөөһөн модон сооһонд удаахан ябажа, үрэн сөлүүн газархалаар. Ойбой газарта найман ханатай даргадхана. Тэрэл та элэн олон томо тодоринодо ажылдана. байһан үбнэдэ үгтэһэгэһэн удаа отогороз эдээдэл, косилтэ өбөрлөһө болба. мөһөн барилхай, гөрөһгээ өбөрлөһө болба. дааа «Восточные Са-молхозой Хуурай-бу-отделенин комсомол-шудыи эвено гэгшэ. лөөдо гол түлэб Тол-дува һуругуулини һу-дэ, сэргэй албанһаа табгалан залуу ху-саалана. Элэнэ бүт-дөһөһомолшуд юм. Эв-енуушуулай ажал хэ-эрхн һайнаар эмхит-дүшэл шадалартайн хэн ВЛКСМ-эй гэгшүн Доржо Булаев тол-дун. Үбнэһэ гараһаар «хо-лоноһоно хабан.— хэ-рөөной ажал тухай. «Буряа» ажилн.— Ул-дун 1000 центнер үб-нэһэгэ ёһотойди. Тээд үбнэһэй байдалаар энэ хахадыиыиыиыи үбнэһэй байнабди. Үбнэ

хуралгын ханашы яһала үг-гаршоб. Энээн дээрһээ хара-хадэ, бидэ хономдоһол ябаһа хабди. Хүлисхөөр бэшэ ябадал гэгшэ ааб даа. Гадаа энэ халуун хайһын эхилжэ байха үдэр бидэ Түн-хэнэй районий бүхы хүбүүд, басагадта, хандана, имэ үн-дэр ялгаһа дүүргэхэ бай-һанаа мэдүүлһэн, үбнэ ху-ралагые эрхим шаһартай-гаар, саг соонь дүүргэ гэ-жэ урһалһан бэлэбди. Хэ-лэһиндэ хүрөөгүй һаа, эн-хэбэр юумэн ушархань бэ-шэ гү? Тимэһээ хэды ядал-даашы һаа, абанай үлгэһа заагагүй дүүргэхэ ёһотой-бди. Нэрээ хухаранхаар, яһала хухаранһын дээрэл. Заалуушуулай удардагшын ингажэ һанаагаа зобожо, удаһанган замээг ганса өөр дээрэ тохожо, зорин-оһод заагангүй хүрээг эр-мэлтэжэ байһыиыи шаһа-хадэ, эн нэрээ яахадашы хухархгүй хүн хаш гэгшэ бодол түрөө һэн. Тээд үнэн дээрэ тус эвеногойхид энэ гэгшэдэ элэһэгэ бэшэ бай-ба. Үбнэ хуралгада гара-наһаань хойшо талалгара-гүй гэгшэр оройон бороо тэд-нэй аялые халагаламар баатуула. Нимэ үдэрүдтэ Хойморой намаг нахич-тай сабшалан дээрһээ үбнэ сабшажа абаха гэгшэ хү-сүүхэн хэрэг юм. Хажуу-

гай һуурида хүртэһон Жар-гал Модонов, Арнольд Бу-лаев гэгшэд бии. Нимэ хүбүүд үбнэ хуралгын хүдэлмэри-иыи айна юм аал? Арнольд түрүүлн мур гаргажа, бэ-шнээ ходо дахуулан сабша-на.

Комсомолдойноо түрүшын суглаан дээрэ ажал хэр-гэһэгэ урагшатай ябахын тула харюусалгата уяла-нуудлаа хоорондоо хуһаанан юм. Жэшээхэдэ, Валерий

Ханхаев комиссар, Жаргал Манзаев политинформатор, Валерий Сухеев спортивна хэрэг эмхидхэх даабартай.

Мүн хаба шадалаһаа эрээрэ ажаллашые хуһаажа абаһахай. Шамбай хүбүүд Арнольд Булаев, Доржо Манзаев, Валерий Ханхаев гэгшэд һури хална. Володи Бахшиханов, Валерий Сухеев гэгшэд һури нуруу-лахадэ шадаларнууд юм. Бэ-шнэһинь гараараа бухалаа зөөлө. Харин бутландыиыи ажалуу пионер хүбүн Вале-рий Бахшиханов үбнэһээдэй элэхэ шаһана. Хүбүүд ха-жуура өлөөдэ дабгадгаша даабартай.

Эдир наһанайгаа эршэтэй. Дэ ингээ үбнэһэд болоод хаба шадалаа гансагүй аба-нан хүбүүд ажаллаар омо-горхонгүй яахашыи.

В. ТУЛАЕВ, манай ковр. мунхон.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1 Гэр хажуушад 2 хажуур-шан А. Булаев, 3 Төгөө-шон хүбүн пионер В. Бах-шиханов. Авторай фото.

ТАСС-ай МЭДҮҮЛГЭ

Тоготой олонхи оруундгыи о-со эбүүрхэлдэгээр, соһорлон угтаһанайн дэһи бэшэ юм. Бодо дээрэ гансал Пенн-тар-ниие даладуггүйр һайшаахые зүр-хэлһэн байна.

США-а тухаш хүн зоний тон ехэ дуула гутагыиыи һуларуулаха, ара-дудые мэхэлжэ һэдэлгэ гаргажа, бүтэжэжэ байгаа нейтронно хо-мондуг Америкын газар дээрэ хадагалгалажа, тимэһээ энэ хадаа «США-гай тон дотоодын хэрэ-гыиыи болоно» гэжэ мүнөө Вашиг-тондо мэдүүлнэ.

Гэгшэе нейтронно буюу зэбсэг США-гай газар дээрэ хэрэглэгдэ-жэ гэжэ оройдошые бүтэжэһэн бэшэ, харин «США-гай амин шү-хала аша тухын газар» гэжэ Са-гана байһангай соһоохыиыи шинд-хэһэн Европайн түбидэ гү, али хэһэн орон шотатта ямаршые үдэр хэрэглэгдэжэ болохо гэжэ хүн бү-рхэһэн элэһэн. Тини мүнөөдэр США-гай «потоодын хэрэг» гэжэ нэр-лэгдэн ажил бусад түбид дэлхэй-гүд дээрхи олон миллион хүн-иыиыи хосоролгодо хүрэхэ, дэл-хын ядэрна түймэрэй эхин боло-хо бшуу. Тээд энэ түймэрэй дүлэн Холбоото Штадуудташые хүрэхэл.

Хэй, Гэгшэе энэ эб найрамдал болон аравдуудай, тэр тоодо Амери-кын Холбоото Штадуудан ара-дай аюулгүйе хангаха зам огто бэ-ша юм гэжэ һуушын арбан жэл-иыиыи дүн дүршэл аравшагуйр багалан харуулаха. Тэд нэрэгэ, энэ бүрүе зам мүн.

ТОВШОХОНООР

БАГДАРИН. Арбалахи табан жэлэй түрүшын жэл-дэ хүдөө ажахын хүдэлмэри-лэгшэдэй Бүхэсоонза соци-алис мурсыөной оролшон Багтын районий Динкин-дын совхозой коллектив ний-тлэгэ адууһа малла бүхы-дөө 40 мянган центнер тэ-жээл гэгэ гү, али тэрэ тоодо 20 мянган центнер үбнэ ху-ража һүрлэгэ түсөтэй юм. Энэһи нилээд ехэ даабар гэгшэ. Сүм бэлүүлхын түлээ ганашые үбнэһээдэй ажалые үбнэ болохо ногоо үлөөнгүй сабшажа сугтуулаха болоно.

Мүнөө тус совхозой сабша-лан дээрэ оньёоһоруулагла-мал 5 морин колликаттай, гар хажуушалай 2 эвено гаран-хай, томо һурундые эжэрлэ-гэн соможо байна. Тэжээл бэ-лэдхэгдэжэ гарахын урда тээ

Эдэ эвеноуудай үбнэһэд дээдэлүүлэгдэһэн социалис уялта абанан юм. Эдэ үдэр-нүдтэ үбнэһэд улам эршэм-тэйгээр ажаллажа, хараалһа-наа заабол бөлүүлхээр эр-мэлзэнэ.

А. ЦЫРЕНОВ.

Сабшаалангай ногоо унагаа-даг трактористууд С. Крав-лов, Н. Парфенов, Г. Иванов, А. Ерофеев, М. Варфоломеев, Н. Фурсов гэгшэд үлэр бүри нормоёо үлүүлэн эрхимлээн.

Тус ажахыда мүнөө ногоон-ий витаминтай тугэй гарга-ха хүдэлмэри тугэй дундаа аюулаһаана. Жэшээхэдэ, Н. Брыльтой хүтэлбэрлэдэг АМ-1,5 түхэлэй аргаардай гэгшүд түрүшын 800 цент-нер витаминтай ногооний ту-гайл гаргана. скалата тусаа-гаад байһахай.

В. ХУДАЕВ. Энэ үдэрнүдтэ Хойто-Байгатай районий ажахынуудта үбнэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри улам эршэмтэйгээр аюула-дажа байна. Жэшээхэдэ, үн-гэрһэн долоон хонгойй ту-шала 11-дахн, 12-дохн, 18-дахн, 21-лэхи, 22-дохн, 27-дохн томельнэ отрядадэй «БАМтоннельстрой» 1-дхи автобазын барилга-хасваат-гын 572-дохн поездын, 142-дохн, 161-дхи мехколониин, Ангонай лесхозой, авиале-соораныиыи тэжээл бэлэдхэ-шээдэй бундагшуд 81 гек-тарай ногоо сабшалан байна. Унагаһан ногоогоо хатажа бухаллахадны хура бороо һаатуулаха Мүнөө дурсагша-на бригаданууд сабшалан үбнэһэ һүрлэгэ, «Северный» тосондо тусаажа байһахай.

Тус совхоздо бүхыдөө 24 предпрятии шөһсэ туһалам-жа үзүүлжэ ёһотой юм. Тим-мэһэ мүнөө эгээд эдэһэгшэй шүдлэһи түрүшын һурун-дүе соможо байна.

С. БУХАЕВ.

той Америкын сэргэһэдэй зэр-лэг муухай түсбүдэһе буруу һүр-гэхэ гэгшэ үнэн сэхэ бүхы хүнү-үдэй хэрэг мүн. Сэрэг дай хэжэ улам шэнэ шэнэ хэрэгсэлнүүдые гүндхэн сугтуулахын орондо буюу зэбсэгүүдые, тэрэ тоодо ядэрна буюу зэбсэгыиыи хызаарлаха, хороо-хо, эсэһэгэ эсэһэ тэрэниие усад-хага гэгшэн һанал бодол эрил шүд-дэбхүүдэгдэн бөлүүлэгдэхэ ёһо-той хүнэй ухаан харуулаха.

Нейтронно буюу зэбсэг бүтэн гаргалһана али али талаһаа ар-саха, тарниие хорихо тухай үгээе ойлголсоё гэжэ Советскэ Союзай нэгэнтэ бэшэ дурадалһанһиыи мэдэжэ. Энээн тухаша социалис оруунуудай орууулаан, уласхоорон-дын конвенциин тодорхой проект Женевад Буюу зэбсэг хурялгын комитетдэ боложо байгаа хэлсэ-энэй стөл дээрэ хэбтэнэ.

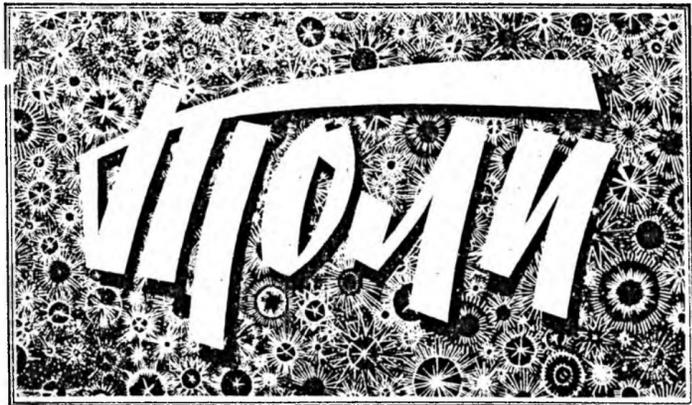
Нимэ шиндхэбэри эб найрам-дал бэхимүүдхэ зорилготой эр-хын һайнаар таардалан, тини бүхы гүрнүүд болон аравдуудай аша тунһы хангаха байгаа гэжэ Советскэ Союзай хүтэлбэрлэг-шэд урдыһхандаа адил тоолоно.

Гэгшэтэй хамта Америкын Хол-боото Штадуудай һүлэй үдэ хэ-һэн алхамуудые хараада абан. тохөөдлодон байдалые зохио-хо ёһоор сэргэжэ, Советскэ Союзай өөрынгөө аюулгүйе, нүхэд болон союзнигуудайгаа аюулгүйе хан-гахын тулада шухала хэрэгтэй хэмжэһэгүүдые абаха байһандань хэндшы нэгэжэ байха ёһогүй.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй УКАЗ

НУХЭР Е. Н. СЫНОВЕШЫЕ БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Улаан-Үдэ, Советүүдэй байһан. 1981 оной августын 10.

ЭНЭ ХУУДАҮНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

☐ Нэгэ бүлын дайшалхы намтар.

☐ Мэдэжэ поэдэй шэнэ шүлэгүүд.

☐ Ажал—ажабайдалай эшэ үндэһэн.

☐ Хомхой хобдогой хойшолом.

ЯБАГАН ЗАГДА

Гансаханышэ шара солхообо
 Гаваашань үдүү гаргагуй.
 Хатуу хуулин старьягай
 Хайгууханаар тойрон

гаржа ябаад,
 Арайхан мүнэ хүсөөбэ,
 Аршантын совхоздо хүдэлдэг
 Олооз Загда бухгалтер
 Одоол машинатай боллоо ха,
 Ялагар улаан «Москвитай»
 Идралгүй хөдөлгө гүйлөөбэ ха,
 «Тумар хүдэһын» тингээр
 Түдэржэ,
 хангайга,
 хагууржа,
 Урда хүтөө дохоло,
 Урагшаа яахаа боллоо ха,
 Тэрэ гэгээр Олооз
 Танихын аргагүй,
 хубилахай.

Салингаһы гэртээ асаргай,
 Шарань гэжэ саархан мэтэ,
 «Олох!» гээд ээ гүйлгэнэ,
 Орой,
 эртүүр ялана,
 Карьератор-марбюратор.

бензин,
 Карьер-маартир....,
 Тоолошогүй.

Нэгэдэ табина «Экстра»
 Нүгэдэһэн —
 портивней, шампанска,
 Шабинска, Зардын эхэ,
 Шаб байса мэдүүлбэ:
 —Хэрэгтэ хэрэггүй түмэр,

Хүнэгтэй солидол,
 Байрадал юмдэ оруула юм.
 Байхын аргагүй — үнэр пи

Аргагүй толгойм үбэнэ,
 Амид дээрэ арилмаа, —гээд,
 Хүсбэнэ хүнжэлөө суглуулхад,
 Хүрэгэндэ гаража ябашаба,
 —Шүдхэр даһаа,
 хамаг сагаа

Шүрээ мушжажа,
 тони

Машина дороол хэбтанашин,
 Маида сэхэхээтэ табнигайнш,
 Ёамганши хэн бэ? Би гү? Ал

Бархинсэг энэ машина гү?
 Бүхы гэрэй унтаргала,
 Бензинэй үнэр шэнгээшөө,
 Ёамган шамһаа, хүрөө, —

Ёамганинь нахы-нагаг
 Заахан басагад хүтээлөөд,
 Заахын үйлсэдэ, эсэгэйдэ

Забдагуй түхээрээд ябашаба,
 Загда гансаараа үлшээбэ,
 Ёамган тэрлэшөөн,
 эжын ябашаа

Хатаһан хилдэмэ мэрхэдэжэ,
 Хүйтэн унаар даруула,
 Гэрэйнгэ өөрто уйдахадан,
 Гансаараа нуудаг болобо ха.

Эрхүүтэй областини Алай-рай районот Ныгдэ гэжэ буряад тохондо ажлуудар Василий ба Агрипина Николаевтан 7 хүүхүү хүмүүжүүлжэ, хүд дэрһын гаргаа һэн. Эхэ эсэгэнь үхүбүүдээ Эхэ ороодо дуратайгаар, үнэр сэхээр, ажалша бэрхээр бургахы оролдодог байгаа. Энэ оролдотын үр дүн энтэ һэн. Юуб гэхэдэ, үр хүүгэдэнь түрэл ороноо хархис дайсаһаа хамгаахадаа, эрхлэхэ зоригтой үдээр эсэхэ жарууһан, ажал хүдэлмэридөөшье урагшаа һанаагүй, зориг эхэгэй хүнүүд болон банха юм.

Эрхүүтэй областини Алай-рай районот Ныгдэ гэжэ буряад тохондо ажлуудар Василий ба Агрипина Николаевтан 7 хүүхүү хүмүүжүүлжэ, хүд дэрһын гаргаа һэн. Эхэ эсэгэнь үхүбүүдээ Эхэ ороодо дуратайгаар, үнэр сэхээр, ажалша бэрхээр бургахы оролдодог байгаа. Энэ оролдотын үр дүн энтэ һэн. Юуб гэхэдэ, үр хүүгэдэнь түрэл ороноо хархис дайсаһаа хамгаахадаа, эрхлэхэ зоригтой үдээр эсэхэ жарууһан, ажал хүдэлмэридөөшье урагшаа һанаагүй, зориг эхэгэй хүнүүд болон банха юм.

ДАЙШАЛХЫ СОЛОТОЙ БУЛЫНХИД

1940 ондо Николаевтанай эхэ хубуун Григорий Буряадтай багшанаар институтан 2 дохи курсда буража байгаа. Энэл жэлдэ үшөө хоёр хубуудын — Алексей ба Степан хоёр энэ доод бургуулида мүн ээ ороо һон. 1940 оной намар империалистнуудай үсхэлээр советфин дайн эхилдэй. Григорий Николаев һайн дураараа санаһадай баталынд бөшүүлжэ, баруун зүг тээшэ мордолом юм. Тездэ дайн байлдаһан газарта хуртэһын, булимтаргаһад бута сохилодон байгаа. Сэрэгшын Николаев Забайкалин сэрэгэй округто албааа ургэлжүүлжэ, артиллерий полкдо ноходонгоор томилодоо бэлэй.

дүрэр — дээдэ бургуулин 1-дхи курсын студентар Алексей ба Степан хоёр Эсэгэ ороноо хамгаалһын Агуу-эхэ дайнда мордоом, офицерскэ каднууды бэлдэһын курсуудта эльгээгдэ бэлэй. Буражаалаа дүргэ-хүлээгэ саагуу Алексей Николаев сабануудай полкда деление командантан юм. Байлдаан, тулалдануудта ха туулаха, ямаршье аюуһан тухарнашагүй сэрэгшын болло. Санср гэгээл дахин алдуу хуураһын үгэ тон да зүйтэй бишүү. Юуб гэхэдэ, тэрэ минь табихадаһы, дайсанай минь бэдэржэ олоходонышэ үхэлэй үүдэндэ ябана ха юм. Офицер Алексей Николаев 1944 ондо Бело-

дүрэр унаһан юм. Николаевтанай гурбадахы хубуун Степан босонихон болзорой курсанууды дүргэһын удаа морин сэрэгшынэй частыда эльгээгдэ. Тийн Украина хуртар дайладалаа, морин сэрэгэй эскадроние командантшаар томилодоо бэлэй. Эгээл энэ дэ. Боршнеловградска областин Белое тохоной дайгадэ, 1943 ондо харата байсадай номоһоо унаһан юм.

1945 оной май һарада Эсэгэ ороноо хамгаалһын Агуу-эхэ дайн совет сэрэгшынэй иналгаар дүржэ, агууэхэ-баяр байхалан болло. Тинхүүдэ орономнай зүүн хилдээ гэгээл дугаһан дайсапта шанга харюу үгжэ-дэ дайладалан юм. Эхэ хубуун Григорий артиллерийскэ полкын вводуе командантан, удаан дивизионной штабын начальнигаар томилогдон. Японой хархис хүснүүдэй һүнөгдөһоний удаа Буряад оронодо бусажа эрээд, партийна бургуули дүргэһын байна. Хорөөд жэһулэй туршада партийна ба совет-органуудта хүдээлөө. Республиканы Хэрлэмжэ хангалһын министрэй орлогшын тушаалаа наһанайнгаа амаралтада гараа һэн.

риг шадатаа туршаа. Тэрэ 1925 ондо түрлэһин. Турлэһин Адринь суута совет нохтоводен М. В. Фрунзын түрлэһин үдэртэй тулалдан байгаа. Тийн-һонд түрлэхинь хубууды эсэгэ бүлын аха захан. Василий, Мадасевич стрельво частини бүридэл-хэбтэй байгаа. Николаевтанай бүлын 1 гшүүн энлитарис Японой Квантун армин сэрэгшынэй дайладалаар өмдөө сэлтэ бэлэй үхүбүүдэй эсэгэ бүлын аха захан. Василий, Мадасевич стрельво частини бүридэл-хэбтэй байгаа. Николаевтанай бүлын 1 гшүүн энлитарис Японой Квантун армин сэрэгшынэй дайладалаар өмдөө сэлтэ бэлэй үхүбүүдэй эсэгэ бүлын аха захан. Василий, Мадасевич стрельво частини бүридэл-хэбтэй байгаа.

Гэгээл гадна, Николаевтанай бүлын эхэ хубуун Григорий Васильевич наһанай хани хүр Марья Тимофеевна мелнишын албай лейтенант ябанан. Тэрэ сэрэгшын содинеһин наһынгай орлогшоор алба хэһэн намтаргай.

Николаевтанай дүтын түрэл, спортын мастер, мэрлэн буудалаар уласхоорондун мэриһөөһүдтэ илгээтэ бэшэ шалгаран Петр Николаев һая Белорусси болон Украинаар айналадаа эрхэдэжэ. Алексей ба Степан Николаевуудай хүдэрлэһэ адха шорой асарһан тийн Улаан Удэдэ хүдэрлэһэн эсэгэһын — Василий Мадасевичэй хүр дээрэ адһалан байна.

ЗУУН ЖЭЛЭЙ БУУ

Арал зоной түхэтэй хол-боотой юмнүүд гэхэдэ, эдлэл, үзүдхэл, ээр элсөөг сэгжэлэй үдэһэн ошохо бүри шухагта тоологдоно, олоһон айнарал татадаг. «Хатуу эд — ханын эзэн» гэжэ буряад арадай ошонь үгэ соо хэлэгдэжэ байгаа. Намда бирдан (бирдан-ха) буу бии юм. Мүнөө тэрэнэ ондохоһоор гартаа барыжа харабод. Сэмгэн дэрһын бүрэдэ тамгаһаа эхилдэ дуртар бэшэһэн бэрһингэһын унаһан: «Тулын хаһанай буугай завод. 1881 он, № 65/1905» гэжэ аржыса бэшэһэй байна. Энэ буу зуун наһа наһабо гэһэн. Гурбан дайнда хабаданан зэбсэг, түхын бодото гэршэ мүн боллоо. Энэ буугай түхэ байн. Тон наринаар хадгалалажа байһаниһын мүн гайхалтай юм.

Арал зоной түхэтэй хол-боотой юмнүүд гэхэдэ, эдлэл, үзүдхэл, ээр элсөөг сэгжэлэй үдэһэн ошохо бүри шухагта тоологдоно, олоһон айнарал татадаг. «Хатуу эд — ханын эзэн» гэжэ буряад арадай ошонь үгэ соо хэлэгдэжэ байгаа. Намда бирдан (бирдан-ха) буу бии юм. Мүнөө тэрэнэ ондохоһоор гартаа барыжа харабод. Сэмгэн дэрһын бүрэдэ тамгаһаа эхилдэ дуртар бэшэһэн бэрһингэһын унаһан: «Тулын хаһанай буугай завод. 1881 он, № 65/1905» гэжэ аржыса бэшэһэй байна. Энэ буу зуун наһа наһабо гэһэн. Гурбан дайнда хабаданан зэбсэг, түхын бодото гэршэ мүн боллоо. Энэ буугай түхэ байн. Тон наринаар хадгалалажа байһаниһын мүн гайхалтай юм.

ПРАВДА БУРЯД

Нэгэдэхи хуудангай гообориһы наһан «дөө» — республиканы хынуудта тэжээл бэлдэ ябасые харууһан мэдүүл. ТАСС-ай мэдүүл. ТАСС-ай һүлгэй шэһэн.

Хөөрдох хуудангай риглада — найдаһан ээ. «Хиринис» мэдүүлэстэ. — Ю. Васильев. «ИПСС-эй ХХV дын шиндэбэринуудай агууһын түлөө» — эсэгүүдэй суглуулһан гурбадахы хуудангай «Таин жэлдэ таһа гүйтээр» — Д. Н. Ривай статья. Хилийн саабайһан мэдээһэлүүд.

Дүрбэхэй хуудангай «Суботин үдэриг наһанайгаа хубааһан уриһаиды. «Манай адал город ямар гэһэн РСФСР-эй габлията уриһаа А. Сахарова статья.

„ХОНИЁОН МУХАРИУЛХАЯА ЯЛАЙБДИ, ХАЛАГ“

Хэбд номин Хэжэнгын районот харыята хуурын нотогүүдта хэды гобд даа. Хайшаашые хар, шалгаһаа хабар, дунай сагта нуга сабиалангын байгааһын зүйһэн бадарма наһан эсэгүүдээр бүрхөөгдэжэ, нодэ алдама нэлэнхы хабаһан таларһы адуу малын атарлан бэлшэжэ ябахал. Эгээл нимгэл эхэ гээд, унаһанга, ой тайгынгаа барагдэшагуй гэхээр байгааһын улам арьбаһаа, арал зонийнго дунда хоньдур суурхалтад Хэжэнгэдэ олохон дэ байха. Тинхэһын наһан хүн бүхэһэй наһаа сэхээлэһэн адалаа бодолһын хэзэгээһэн дайндэ бачаггүйн харамгай. Гайхан хонь Хэжэнгын районот ажлуудуудар айлшаджа, газар дайһын тоё һайн ханда сэхээлэһэн ханан ябана авд, бодолһонийнээр зонийнго дунда зугаалжа, хүнжэ байһан хүнүүдэһын зарим нэгэһын хоньдур хонь ааша гаргажархидгай байһынэ дуулахадаа баһал эбүрхэжэл наһаб.

Хэбд номин Хэжэнгын районот харыята хуурын нотогүүдта хэды гобд даа. Хайшаашые хар, шалгаһаа хабар, дунай сагта нуга сабиалангын байгааһын зүйһэн бадарма наһан эсэгүүдээр бүрхөөгдэжэ, нодэ алдама нэлэнхы хабаһан таларһы адуу малын атарлан бэлшэжэ ябахал. Эгээл нимгэл эхэ гээд, унаһанга, ой тайгынгаа барагдэшагуй гэхээр байгааһын улам арьбаһаа, арал зонийнго дунда хоньдур суурхалтад Хэжэнгэдэ олохон дэ байха. Тинхэһын наһан хүн бүхэһэй наһаа сэхээлэһэн адалаа бодолһын хэзэгээһэн дайндэ бачаггүйн харамгай. Гайхан хонь Хэжэнгын районот ажлуудуудар айлшаджа, газар дайһын тоё һайн ханда сэхээлэһэн ханан ябана авд, бодолһонийнээр зонийнго дунда зугаалжа, хүнжэ байһан хүнүүдэһын зарим нэгэһын хоньдур хонь ааша гаргажархидгай байһынэ дуулахадаа баһал эбүрхэжэл наһаб.

Хэбд номин Хэжэнгын районот харыята хуурын нотогүүдта хэды гобд даа. Хайшаашые хар, шалгаһаа хабар, дунай сагта нуга сабиалангын байгааһын зүйһэн бадарма наһан эсэгүүдээр бүрхөөгдэжэ, нодэ алдама нэлэнхы хабаһан таларһы адуу малын атарлан бэлшэжэ ябахал. Эгээл нимгэл эхэ гээд, унаһанга, ой тайгынгаа барагдэшагуй гэхээр байгааһын улам арьбаһаа, арал зонийнго дунда хоньдур суурхалтад Хэжэнгэдэ олохон дэ байха. Тинхэһын наһан хүн бүхэһэй наһаа сэхээлэһэн адалаа бодолһын хэзэгээһэн дайндэ бачаггүйн харамгай. Гайхан хонь Хэжэнгын районот ажлуудуудар айлшаджа, газар дайһын тоё һайн ханда сэхээлэһэн ханан ябана авд, бодолһонийнээр зонийнго дунда зугаалжа, хүнжэ байһан хүнүүдэһын зарим нэгэһын хоньдур хонь ааша гаргажархидгай байһынэ дуулахадаа баһал эбүрхэжэл наһаб.

Хэбд номин Хэжэнгын районот харыята хуурын нотогүүдта хэды гобд даа. Хайшаашые хар, шалгаһаа хабар, дунай сагта нуга сабиалангын байгааһын зүйһэн бадарма наһан эсэгүүдээр бүрхөөгдэжэ, нодэ алдама нэлэнхы хабаһан таларһы адуу малын атарлан бэлшэжэ ябахал. Эгээл нимгэл эхэ гээд, унаһанга, ой тайгынгаа барагдэшагуй гэхээр байгааһын улам арьбаһаа, арал зонийнго дунда хоньдур суурхалтад Хэжэнгэдэ олохон дэ байха. Тинхэһын наһан хүн бүхэһэй наһаа сэхээлэһэн адалаа бодолһын хэзэгээһэн дайндэ бачаггүйн харамгай. Гайхан хонь Хэжэнгын районот ажлуудуудар айлшаджа, газар дайһын тоё һайн ханда сэхээлэһэн ханан ябана авд, бодолһонийнээр зонийнго дунда зугаалжа, хүнжэ байһан хүнүүдэһын зарим нэгэһын хоньдур хонь ааша гаргажархидгай байһынэ дуулахадаа баһал эбүрхэжэл наһаб.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Николаевтанай бүлынхиддөө дайнда хабадалсагшад (зүүн гарһаа) В. М. Николаев, эхэ хубуунин Григорий, тэрэһэй наһанай хани нүхэр Марья, Алексей, Степан ба Фрунзе Николаевууд.

Ирүүһын аймагай Эгэтэ нотогта Тайлүүд гэжэ нэртэй ний хотын түхынэһэн һууһан ороо тохсон бии юм. Мүнөө «Дружок» колхозой нэгэдэхи отделеһин боллоо. Эндэ ород тарлаһад хэрэгсэлүүд һуудал һэн ха. Ороодууд хаһаа хаһаа сэрэгэй албана татадаг байгаа. Яков солдат гэжэ алдаршан энэ дөрлөһин хүн олои жэлдэ сэрэгтэ албанада ябаад, империалист нэгэдэхи дайнда гайбатын дайладала, хэди медальтай бусажа эрхэдэжэ, бутаяа эндэхи хасагай хубин мэдэлдэ эльгээгдэһэн хан ха.

Ирүүһын аймагай Эгэтэ нотогта Тайлүүд гэжэ нэртэй ний хотын түхынэһэн һууһан ороо тохсон бии юм. Мүнөө «Дружок» колхозой нэгэдэхи отделеһин боллоо. Эндэ ород тарлаһад хэрэгсэлүүд һуудал һэн ха. Ороодууд хаһаа хаһаа сэрэгэй албана татадаг байгаа. Яков солдат гэжэ алдаршан энэ дөрлөһин хүн олои жэлдэ сэрэгтэ албанада ябаад, империалист нэгэдэхи дайнда гайбатын дайладала, хэди медальтай бусажа эрхэдэжэ, бутаяа эндэхи хасагай хубин мэдэлдэ эльгээгдэһэн хан ха.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

Ажал-ажабайдалай эшэ үндэһэн

Хубуун хашхараа, бархирга, теэд Гасаланта үбгэн үдэл хадаа үгы.

Удэр үнэргэ, үдэш өйртөө, хубуун даража эхлэлдэ, үбгэн эрхэгүй хаш даа» — гэжэ бодод, хубуун өөрөө айлалһаа хубуун хашхараа, бархирга, теэд Гасаланта үбгэн үдэл хадаа үгы.

Удэр үнэргэ, үдэш өйртөө, хубуун даража эхлэлдэ, үбгэн эрхэгүй хаш даа» — гэжэ бодод, хубуун өөрөө айлалһаа хубуун хашхараа, бархирга, теэд Гасаланта үбгэн үдэл хадаа үгы.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

1951 ондо түрлэһин, «50 лет Октября» совхоздо бэрлэхэ отделеһине эрмилгэшэ Ордэн Царенович Ёмал болов Ушайгайда ажалуудар. Тинхэд аһанай томо дотомшын жоолоһон Дарба Базарович Базаров түрэл Хэжэнгынгэ совхоздо ажалладаг байха. Санаһын хэлбэл, Хэжэнгын мелхосхоһон Додо-Хулданы лесничествын ойн харууһанай туншаа даажа абайан Бугат Нимбуевич Ринчинов Хүү-Доболо түхынэһэн. Эдэ гурбанай хэзэһингэ хоншо ханилаа, хэды шад хатуу харамһыне шабхан шалгэһынэ эндэ тогтожо хэлгэһынэ үзүүхэд, дурасгалһа гурбан үдэхэд дүдаа — хэлсэжэ, дундаршангай баялһинтай ой тайгынгаа гурбэлэмэ һайхан он гурөөһынэ хюдажа хороохо хүсэлтэй байһандань эрх халдамар һэн.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.

Унаһангад, эхнһэһэн эбжэжэ хөөрбэл, ээһэнэй нимгэл удхатгай юм.